

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ประเทศไทยประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง รัฐบาลจึงมีการกำหนดมาตรการ เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศให้มีแนวโน้มในทางที่ดีขึ้นโดยเร็ว อาทิเช่น การสนับสนุนและส่งเสริมการส่งออก นอกจากนี้นโยบายดังกล่าวแล้ว รัฐบาลยังพยายาม ชักชวนให้นักลงทุนชาวต่างชาติสนใจและนำเงินมาลงทุนในประเทศ โดยส่งเสริมให้มีการลงทุน ในภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการบางสาขา การลงทุนเหล่านี้ จะมุ่งเน้น โครงการที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจ มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ มีการพัฒนา และถ่ายทอดความรู้ทางเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมกลุ่มผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ จัดเป็นอุตสาหกรรม การผลิตเพื่อการส่งออก และมีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลกเป็นอันดับต้นๆ เนื่องจาก แรงงานไทยมีคุณภาพสูงเมื่อเปรียบเทียบกับค่าจ้างและมีความพร้อมในอุตสาหกรรมสนับสนุน การผลิตของอุตสาหกรรมนี้ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็น โรงงานประกอบ(Assembly) สินค้าที่ผลิตได้ต้องมี คุณภาพตามมาตรฐานสากลที่ตลาดหรือลูกค้ากำหนด ต้องใช้เทคโนโลยีการผลิตสูง ต้องใช้เงิน ลงทุนเป็นจำนวนมาก ต้องอาศัยความชำนาญในการผลิต การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอย่าง ต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้การลงทุนจะต้องพึ่งพาการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติซึ่งมีเครือข่ายการลงทุน ในหลายประเทศ โดยภาครัฐบาลให้การสนับสนุนด้วยมาตรการส่งเสริมการลงทุนและให้สิทธิ ประโยชน์ด้านภาษี

๒) ภาษีอากรเป็นแหล่งเงินได้สำคัญของรัฐบาล ซึ่งกรมสรรพากรมีหน้าที่บริหารจัดการจัดเก็บ และต้องจัดเก็บให้ได้ตามเป้าหมายของรัฐบาล เพื่อให้มีระบบการจัดเก็บที่มีประสิทธิภาพ กรม สรรพากรจึงจัดตั้งสำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อบริหารจัดการจัดเก็บภาษีอากรและ ให้บริการแก่ผู้เสียภาษีที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลขนาดใหญ่ คือ นิติบุคคลที่มีรายได้ปีละ 500 ล้านบาท ขึ้นไป ซึ่งมีผู้เสียภาษีอยู่ภายใต้การบริหารจัดเก็บภาษีประมาณ 2,262 ราย¹ ได้มีการแบ่งกลุ่มผู้เสีย ภาษี ตามลักษณะของการประกอบกิจการออกเป็นประเภทกิจการต่างๆจำนวน 49 กลุ่มประเภท

¹ สำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่, 2546. รายชื่อผู้เสียภาษีที่อยู่ภายใต้ระบบการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรของ กญ.

(ลิงก์อินเทอร์เน็ต), แหล่งข้อมูล : http://lto.rd.go.th/html/wa/stin/stin_local/TinLto.asp?pageno=1&nTin=&nName.9/6/2546.

กิจการ เช่น กิจการสื่อสาร ปีโตรเลียม ผลิตภัณฑ์ ปูนซีเมนต์ ธนาคาร อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เม็ดเงินภาษีที่ได้รับจากผู้เสียภาษีในส่วนนี้สูง คิดเป็นร้อยละ 50-70² ของภาษีทั้งหมดที่จัดเก็บได้ทั่วประเทศ ดังนั้น ถ้าธุรกิจขนาดใหญ่เสียภาษีผิดพลาดจะส่งผลกระทบต่อภาพรวมทั้งหมด การปฏิบัติงานตรวจสอบภาษีของสำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ จะรับผิดชอบทำการตรวจสอบภาษีอากร การตรวจปฏิบัติการ การตรวจค้น ประเมินภาษีอากรทุกประเภทของธุรกิจขนาดใหญ่ และบริษัทในเครือแต่ละประเภทธุรกิจที่รับผิดชอบ โดยอยู่ภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน 2 แนวคิด คือ แนวคิดในการให้บริการที่ดีและแนวคิดการตรวจสอบภาษีอากรที่มีมาตรฐานอย่างมืออาชีพ

ข้อควรพิจารณา
ผล
ก่อนหน้า

บริษัทในกลุ่มผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ส่วนมากมีขนาดใหญ่และลงทุนโดยชาวต่างชาติ ธุรกิจประเภทนี้เข้ามาอยู่ภายใต้การบริหารจัดเก็บภาษีของสำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่จำนวนทั้งหมด 111 บริษัท³ โดยแต่ละบริษัทมีการดำเนินการทางธุรกิจอย่างสลับซับซ้อนและสิ่งที่ตามมาคือความสลับซับซ้อนในการเสียภาษีอีกด้วย ซึ่งเม็ดเงินภาษีที่จะได้จากธุรกิจนี้ในปี 2545 มียอดการจัดเก็บภาษีเพียง 9,400 ล้านบาท⁴ คิดเป็นร้อยละ 4 ของยอดการจัดเก็บทั้งหมดของสำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งเกิดจากบริษัทเหล่านี้มีการปฏิบัติทางบัญชีที่มีความยุ่งยากและซับซ้อน การใช้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีที่ได้รับจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและที่สำคัญกิจการเหล่านี้ จะมีความสามารถในการวางแผนภาษีเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีอากร โดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมาย การปฏิบัติงานตรวจสอบภาษีธุรกิจดังกล่าวในปัจจุบันจึงเกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหาในการปฏิบัติงานตรวจสอบภาษีอากรของกลุ่มธุรกิจดังกล่าว เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีในการแก้ไขและปรับแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบภาษีอากร เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการจัดเก็บภาษีอากรสำหรับธุรกิจประเภทนี้ต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

² กรมสรรพากร. 2546. ผลการจัดเก็บภาษีอากร (สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์). แหล่งข้อมูล : <http://rdsrv.rd.go.th/6443.0.html>. 9/6/2546

³ สำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่. 2546. รายชื่อผู้เสียภาษีที่อยู่ภายใต้ระบบการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรของ กนย. ประเภทกิจการอิเล็กทรอนิกส์(สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์). แหล่งข้อมูล: http://lto.rd.go.th/html/wa/stin/stin_local/tinlntotype.asp?lcode=28. 9/6/2546.

⁴ สำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่. 2546. รายงานเปรียบเทียบผลการจัดเก็บทุกประเภทภาษี. (สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์). แหล่งข้อมูล: http://lto.rd.go.th/html/jan/compare/cp_gType.as.p. 9/6/2546

วัตถุประสงค์

เพื่อทำการศึกษา ปัญหาในการปฏิบัติงานตรวจสอบภาษีอากรของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ทีมกำกับดูแลผู้เสียภาษีกลุ่มกิจการผลิตภัณฑ้อิเล็กทรอนิกส์ สำนักงานบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตประชากรที่จะทำการศึกษา คือ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี จำนวนประชากร 44 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 44 คน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในทีมกำกับดูแลผู้เสียภาษีกลุ่มกิจการผลิตภัณฑ้อิเล็กทรอนิกส์ สำนักงานบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ กรมสรรพากร โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานตรวจสอบเพื่อคืนเงินภาษีเงินได้นิติบุคคลในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการตรวจสอบภาษีอากร

วิธีการศึกษาและเก็บข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการใช้

1.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) สอบถามจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ในทีมกำกับดูแลผู้เสียภาษีกลุ่มกิจการผลิตภัณฑ้อิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 44 คน เพื่อให้ทราบถึงระดับปัญหาในแต่ละประเด็นปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานตรวจสอบภาษีและปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อระดับปัญหาในแต่ละประเด็น

1.2 การสัมภาษณ์ (Interview) โดยเลือกสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีซึ่งเป็นหัวหน้าทีมกำกับดูแลผู้เสียภาษีกลุ่มกิจการผลิตภัณฑ้อิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 3 คน เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุและแนวทางแก้ไขของปัญหาในแต่ละประเด็นที่พบในการปฏิบัติงานตรวจสอบภาษี

2. ศึกษาข้อมูลโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสารวิชาการ ซึ่งได้มาจากหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมสรรพากร กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และข้อมูลอื่น ๆ ได้แก่ ตำราทางวิชาการและวารสาร

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถาม รวมทั้งข้อมูลทุติยภูมิจากการค้นคว้า รวบรวม นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาตรวจสอบและทำการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือค่าความถี่(Frequency) ร้อยละ(Percentage) และค่าเฉลี่ยเลขคณิต(Mean)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยแบบสอบถามที่ใช้จะประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี

ส่วนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตรวจสอบภาษี

- ปัญหาเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน
- ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบ คำสั่ง และขั้นตอนการปฏิบัติงาน
- ปัญหาเกี่ยวกับความร่วมมือของผู้เสียภาษี
- ปัญหาในการปฏิบัติงานทั่วไป
- ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อกฎหมาย

การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้ศึกษาได้ทำการสอบถามเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามมาทำการประมวลผลเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามเป็นแบบ Likert Scale ซึ่งใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับโดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับปัญหา	ค่าเฉลี่ย
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

โดยที่เกณฑ์การแปรผลจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ซึ่งได้กลับไปเป็นค่าระดับ ดังนี้

ระดับปัญหา	ค่าเฉลี่ย
มากที่สุด	4.50-5.00
มาก	3.50-4.49
ปานกลาง	2.50-3.49
น้อย	1.50-2.49
น้อยที่สุด	1.00-1.49

นิยามศัพท์

ปัญหาการตรวจสอบภาษีอากร หมายถึง ปัญหาในการปฏิบัติงานตรวจสอบเพื่อคืนเงินภาษีเงินได้นิติบุคคล ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการตรวจสอบภาษีอากร

สำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ หมายถึง ส่วนงานหนึ่งของกรมสรรพากรจัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารจัดการเก็บภาษีสำหรับผู้เสียภาษีที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลขนาดใหญ่ คือ นิติบุคคลที่มีรายได้ปีละ 500 ล้านบาทขึ้นไป

ธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง กิจการที่ทำการผลิตและจำหน่ายสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ แผงวงจร วงจรรวม ฯลฯ ซึ่งสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่เป็นสินค้าชั้นกลาง (Intermediate Goods) คือ เป็นวัตถุดิบหรือส่วนประกอบให้แก่สินค้าอื่นๆ เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงปัญหาในการตรวจสอบภาษีอากรของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ทีมกำกับดูแลผู้เสียภาษีกลุ่มกิจการผลิตภัณฑ้อิเล็กทรอนิกส์ สำนักบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ในการแก้ไขและปรับแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบภาษีอากร เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการจัดเก็บภาษีอากรสำหรับธุรกิจประเภทนี้ต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved